

VISION

Mika Taanila gör förbluffande
filmer om framtiden.

ff/rew

Snart! 2-3

Ny tv-serie: Ellen Show
börjar! Komedin om den
lesbiska unga kvinnan som
återvänder till småstaden
hon vuxit upp i väckte stor
uppmärksamhet i USA när
den visades där. Hyfsad
livsstilskomedi, tycker Malin
Slotte. Dessutom: Dj Bunuel
firar tjugofem år vid dans-
golvet.

Musik 4

Saliven Gustavsson serverar
ett medicinskt genombrott,
en diagnos som kan göra li-
vet lättare för oss alla. Ett
utdrag ur sjukdomsbeskriv-
ningen: "Gitarristens fingrar
far som amfetaminiserade
lärkor över greppbrädet."
Philip Teir dissekerar
Totos konsert i Helsingfors
och försöker förstå varför
han mår lite illa.

Guiderna

Filmguiden betygsätter fil-
merna på biorepertoaren i
Helsingfors, sidorna 8-9.
Guiderna till stans teater-
pjäser finns på sidorna 2-3.
Konstguiden hittar du på si-
dan 9. Nöjesguiden - musik,
dans, övrigt - dag för dag
med början på sidan 15.

Tv 11

Goldeney, Pierce Brosnans
debutfilm som James Bond,
visas i MTV3. "Brosnan är
en hygglig syntes av Sean
Connerys kyliga elegans och
Roger Moores självironiska
humor, skriver Hans Sund-
ström.

TV & Film 40

Expedition: Robinson börjar
på lördag. Vi talade med
programledaren Anders
Lundin.

INNEHÅLL

På stan	2
Snart!	3
Teaterguiden	2-3
Intervju	4-5
Musik	6-7
Albumlistan	7
Video	8
Filmguiden	8-9
Konstguide	10
Tv-filmer	11
Tv-tablåer	12-39
Nöjesguide	15-39
Film&tv	40

Fakta/Mika Taanila

Dokumentärfilmare,
mediekonstnär
Född 1965
Bor och arbetar
i Helsingfors

Filmer:

*Framtiden är inte vad
den varit* (filmen om
Erkki Kurenmiemi), 2002
A Physical Ring, 2002
RoboCup99, 1999. En
film om VM i fotboll
för robotar.

*Futuro – A New Stance
for Tomorrow*, 1998

*Thank You for the
Music*, 1997. Film
om hissmusik.

Har medverkat
i åtskilliga konst-
utställningar

Musikvideor
för bland andra
22-pistepirkko,
Maritta Kuula
och Kauko Röyhkä

mer om Mika Taanila:
www.desura.fi,
www.avantofestival.com

Det är inte så att jag försöker göra mina filmer fullt begripliga för alla, säger han utan att verka allt för elitistisk för det. ”

Framtiden är inte vad den varit

Mika Taanila har gjort film om fotbolls-VM för robotar och om plasthus som ser ut som ufor. Nu är han aktuell med en ny film.

Hans konstverk är dokumentärfilmerna.

De finns i högkulturens och popens skärningspunkt, mellan högt flygande planer och krossade drömmar, bland människor, arkitektur, maskiner, filosofi och religion.

Han är soignerat jazzig, mannen mitt emot oss på Kiasmas café – det mest uppenbara av alla ställen. Här i konstinstitutionernas nervcentrum träffar vi honom: **Mika Taanila**, dokumentaristen och hipster-nerden som givit oss retroestetiska upplevelser med psykedeliska och bisarra undertoner: filmer om plasthus, fotbollsspelande robotar och hissmusik.

I sina hornbågade glasögon, med sitt belevade sätt och sin mjuka artikulation skiljer han sig som person från många nymediekonstnärer, precis som hans verk skiljer sig från den stora mängden vulgärteknologisk mediekonst.

Taanila skapar mycket vid editingsdatorn. Hans arbeten är noggrant klippta levande bilder i kollageform. Det är super 8, gamla stillbilder, saturerade färger, grafiska element. Det blir väldigt estetiskt. Regissörens arbetsmetoder är ibland en smula aviga.

– I min nyaste film skapade jag mycket av bildmaterialet runt ljudet, vilket visade sig vara en utmärkt metod.

Trots att den digitala editortechniken möjliggjort mycket av formen i Taanilas verk, finns det ingen religiositet runt mediet, tekniken i sig, utan i stället en distansierad och varmt filantropisk presentation – ett retrospektivt kalas – av den modernistiska övertron på teknologins svindlande möjligheter, på maskinen som befriare, den utopistiska

tron på ett samhälle där artificiell intelligens och humanism samverkar: en värld där människan inte längre behöver slita i sitt anletes svett, utan kan ägna sin till synes oändliga fritid åt kärlek, kultur och allt möjligt annat intressant.

Taanilas filmer är mänskliga, trots allt. Det är människan som står i centrum. Människan vars visioner ibland, särskilt sedda i backspegeln, kan verka totalt förryckta.

Det är genier som spårar ut, tankar som skenar, idéer som fejdats ut och blandas med allt galnare upptåg i framtidstrons stroboskopiska ljus och kakofoniska ljudvärld.

Allt det visar Taanila med en rågad tesked humor som krydda. En verklighet som presenteras med fantasier.

– Det är litet märkligt, varje gång filmen om Futuro-huset visas på någon festival, har en del av publiken trott att den varit båg och camp, säger Taanila med ett leende.

Men filmen är en äkta dokumentär, om än fylld med otroliga fantasier, utopier och galenskap. Det är lätt att tro att det hela är påhittat och det befaster den gamla klyschan om att verkligheten är märkligare än fantasin.

Nu har Taanila tillsammans med filmens andra manusförfattare **Marko Home** och förlaget Desura kommit ut med en Futuro-bok med medföljande dvd-version av filmen.

– Den är ett slags manifest för vårt

noggranna researcharbete och äktheten i materialet, säger regissören.

Filmen om Futuro-huset, den

besynnerliga plastufon ritad av

arkitekten **Martti Suuronen**, är det

folk känner Taanila mest för. Men i

snävrare konst- och kulturkretsar är

Taanila välkänd och renommerad, han har vunnit priser och utmärkelser för sina arbeten. Att hans filmer kräver en viss intertextuell läsförmåga håller han gärna med om.

– Det är inte så att jag försöker göra

mina filmer fullt begripliga för alla,

säger han utan att verka allt för

elitistisk för det.

Och nog är det så, att nya betydelser, filosofier, religioner och kanske till och med politiska ställningstaganden öppnar sig om man betraktar hans arbeten noggrannare.

Taanila fångar zeitgeisten hos en del av en generation som inte helt fallit offer för cynism, som har en känslig näsa för nyanser, detaljer och en estetisk livsstil. Det handlar om ett intresse och en kärlek till formen och paradigmerna i efterkrigstidens ofta naiva positivism, men också om avantgardistiskt tänkande i allmänhet och ett intresse för konst och konstheter i synnerhet.

Taanilas nyaste film har premiär den 21 november på Avantofestivalen. Filmen berättar om visionären **Erkki Kurenniemi**, den finländska elektroniska musikens grand old man. Kurenniemi är ett original, en excentriker som sedan sextioalet byggt elektroniska instrument – märkliga syntetisatorer och apparater som susar, brusar, väser och piper – och som skapat musik med hjälp av matematik.

Taanila berättar om möjanger som förvandlar luminans till ljud och om den fantastiska elkvartetten, ett instrument som Kurenniemi skapade för originalavantgardisten **M.A. Numminen**.

– Elkvartetten var ett svårspelat och bångstyrt instrument. Fyra

människor spelar samtidigt och allt man gör modulerar alla andras ljud, vilket gör att det slutliga ljudet är rätt ooberäkneligt.

Instrumentet låg länge trasigt hos Numminen. Men nu är det reparerat, och på Avantofestivalen kommer vi att få höra det spelas av gruppen Pan Sonic.

De flesta av Kurenniemis unika instrument ägs av en samlare i Sverige och ett av dem, modell DIM-1, finns nu på Kiasma.

Vi fortsätter tala om Kurenniemi; om odödlighet, själens rekonstruktion, filosofi och religion.

Det hela blir snart en smula abstrakt och jag slås av en knasig tanke: kanske någon om trettio år borde göra en Taanila-film om Mika Taanila?

Pojkar har alltid gillat science fiction. Kanske flickor också, vad vet jag. Jules Verne berättade om en ubåt, långt innan det fanns några riktiga undervattensfarkoster. Leonardo da Vinci ritade maskingevär och helikoptrar femhundra år före sin tid. Men när man ser framtidfilmer som 2001 och Blade Runner, märker man att visionerna inte alltid motsvarar verkligheten. I båda filmerna färdas man nog härs och tvärs i rymdfarkoster, men trots allt ringer huvudpersonerna fortfarande från stationära telefoner.

Nej, framtiden blir aldrig riktigt som man tänkt sig.

Mika Taanila påminner oss om

det.

TEXT: JESPER VUORI
FOTO: CATÁ PORTIN

